

Тетяна Мастеркова, викладач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін
КЗ “Житомирський ОШО” ЖОР

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПОТРЕБ ПЕДАГОГА ЧЕРЕЗ ОНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИЧНИХ СТРУКТУР

У статті розкрито роль Центрів професійного розвитку педагогічних працівників у забезпеченні готовності вчителів до виконання сучасних освітніх завдань та сприянні їхньому постійному професійному розвитку. Проаналізовано особливості завдань Центрів розвитку професійної компетентності педагогів. Охарактеризовано професійні потреби сучасних педагогів у неперервності навчання та вдосконалення знань і навичок сучасним педагогом, оновлення методик навчання, технологій відповідно вимог до професійної компетентності. Визначено особливості діяльності Центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Систематизовано напрацювання з досвіду роботи центру Комунальної установи “Коростенський центр професійного розвитку педагогічних працівників Коростенської міської ради”. Визначено напрями перспектив розвитку Центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

Ключові слова: професійна компетентність; професійні потреби; викладач; методичні структури; діяльність.

Лім. 13.

Tatyana Masterkova, Lecturer of the Social and Humanitarian
Branch of Science Department of Communal Educational Institution
“Zhytomyr Regional In-Service Teachers Training Institute”

ENSURING THE PROFESSIONAL NEEDS OF THE TEACHER THROUGH THE UPDATE OF METHODOLOGICAL STRUCTURES

The article reveals the role of the Centers for professional development of pedagogical workers in ensuring the readiness of teachers to perform modern educational tasks and promoting their continuous professional development. The urgency of meeting the professional needs of the teacher is an extremely important aspect of modern education. In the conditions of rapid changes, increasing requirements for the quality of education, technological progress, social challenges, and teachers must adapt and constantly develop. In general, the emergence of new tasks, behavioral paradigms and views implies professionalism, the flexibility of the teacher, accumulation of academic and practical experience throughout the entire teaching career.

The study of meeting the professional needs of educators is an important direction in pedagogical science. Scientific investigations in this direction contribute to the development of the theory and practice of the professional development of teachers; explore various aspects of ensuring their professional needs, influence the formation of modern pedagogical science.

The issue of creating conditions to ensure the professional needs of the teacher becomes extremely important, especially during the legal regime of martial law. Today, institutions of postgraduate pedagogical education and methodical structures, which from 2020 are the Centers for the Professional Development of Pedagogical Workers, are key in ensuring the professional needs of teachers, promoting their continuous development, improving their qualifications and adapting to modern challenges.

The analysis of the specific tasks in accordance with the “Regulations on the Center for the Professional Development of Pedagogical Workers” of centers for the development of professional competence of teachers allowed us to single out the following: generalization and dissemination of information on the professional development of pedagogical workers; coordinating the activities of professional communities; formation and publication on the website of a database of various programs for improving the qualifications of pedagogical workers; provision of psychological support; organizing and conducting counselling of teaching staff.

Work is organized in various forms: face-to-face, remote, mixed, etc. Meetings of teachers take place in the formats of seminars, trainings, “round tables”, business games, lectures, practical classes, webinars, and master classes.

Employees of the Center for Professional Development of Pedagogical Workers see their mission as creating an effective, motivating space for the professional development of pedagogical workers.

Keywords: professional competence; professional needs; teacher; methodical structures; activity.

Постановка проблеми. Актуальність забезпечення професійних потреб педагога є надзвичайно важливим аспектом сучасної освіти. В умовах швидкоплинних змін, зростання вимог до якості освіти, технологічного прогресу, соціальних викликів, педагоги мають адаптуватися та постійно розвиватися [1; 2; 3; 13]. Професійні потреби педагогів включають у себе не

тільки фахові знання, а й особистісний розвиток, готовність до інновацій та взаємодію зі здобувачами освіти та колегами.

Загалом, поява нових завдань, поведінкових парадигм та поглядів передбачає професійність, гнучкість педагога, накопичення академічного і практичного досвіду протягом усієї педагогічної кар’єри. Відтак необхідними стають неперервне

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПОТРЕБ ПЕДАГОГА ЧЕРЕЗ ОНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИЧНИХ СТРУКТУР

навчання та вдосконалення знань і навичок сучасним педагогом, оновлення методик навчання, технологій згідно з вимогами до професійної компетентності [4; 6; 7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням вивчення різних аспектів розвитку професійної компетентності приділено значну увагу науковцями, а саме: структурних складових (Н. Бібік, С. Бондар, І. Єрмаков, О. Овчарук, В. Сиченко, С. Шишов, В.Кальней); властивостей особистості, що виявляються у здатності до педагогічної діяльності (О. Боднар, Г. Гавришак, Я. Кодлюк); єдності теоретичної і практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності (Г. Терещук, А. Степанюк, Н. Олексюк); спроможності діяти ефективно, врегульовувати різноманітні професійні ситуації (О. Писарчук, Н. Лупак, О. Янкович).

Мета статті – висвітлення значущості методичних структур Центрів професійного розвитку педагогічних працівників у системі підвищення кваліфікації педагогів.

Завдання:

1. Систематизувати завдання, які визначено для Центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

2. Охарактеризувати роль Центрів професійного розвитку педагогічних працівників у підвищенні їх кваліфікації.

3. Розкрити особливості методичної підтримки сучасних педагогів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження забезпечення професійних потреб освітян є важливим напрямом у педагогічній науці. Серед науковців, які внесли значний вклад у вивчення цієї теми, можна назвати таких: С. Мірошник – досліджує проблеми професійного розвитку педагога, а також підходи до забезпечення професійних потреб педагога як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями [7];

Ю. Завалевський розглядає професійний розвиток педагогічних працівників у контексті освітніх реформ, аналізує особистісні характеристики та якості вчителів у сучасних умовах розвитку освіти [4];

Л. Сігаєва – вивчає професійний розвиток педагога як складову його творчої індивідуальності, розглядаючи документи, які фіксують професійний розвиток, наукові та творчі роботи [12].

Дослідження науковців сприяють розвитку теорії та практики професійного розвитку педагогів, окреслюють різні аспекти забезпечення їхніх професійних потреб, впливаючи на формування сучасної педагогічної науки [5; 9; 11; 12].

Особливістю сучасної діяльності педагога є високі рівні моральної відповідальності та стресостійкості. Це набуло ще більшої значущості після широкомасштабного вторгнення російських військ на територію України. Також актуалізовано вміння

швидко адаптуватися до зміни умов, що вимагає гнучкості у виборі методів навчання, готовності до впровадження нових ідей та освітніх підходів. Відтак надзвичайно важливим стає питання створення умов для забезпечення професійних потреб педагога, особливо під час дії правового режиму воєнного стану. Ключовими у забезпеченні професійних потреб педагогів, сприянні їх постійному розвитку, підвищенню кваліфікації та адаптації до сучасних викликів, на сьогодні, є заклади післядипломної педагогічної освіти та методичні структури (методкабінети) [10].

Загалом, методкабінети завжди були важливою ланкою у вертикальній системі підвищення кваліфікації педагогів. Їхня діяльність часто мала директивний характер. Тому деякі функції в умовах дистанційного формату спілкування, автономії закладів освіти та свободи педагогічної діяльності виявилися морально застарілими. Однак сучасні зміни в освіті зумовили створення методичних організацій, що мають горизонтальну структуру, працюють на засадах партнерства та синергії. Такими з 2020 р. є Центри професійного розвитку педагогічних працівників (ЦПРПП).

Переліком діяльності центрів професійного розвитку не передбачено проведення олімпіад і конкурсів для здобувачів освіти, організацію зовнішнього незалежного оцінювання, що становило основну частку роботи методкабінетів районних відділів освіти.

Особливості виборів до місцевих рад, які відбулися наприкінці жовтня 2020 року, призвели до призначення на посади в центри професійного розвитку багато нових осіб, які не завжди розуміють доцільності створення таких центрів у громаді. Тому важливою є організація просвітницької роботи науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів післядипломної педагогічної освіти у вигляді круглих столів з головами ТГ, начальниками управлінь (відділів освіти) для ознайомлення із завданнями центрів, формуванням їх основної місії, стратегічних цілей.

Також варто розвінчати стереотип, що створення Центрів є переформатуванням колишніх методичних кабінетів. Адже це не просто зміна назви установи, це зовсім інші функції та завдання [8].

Відповідно до “Положення про Центр професійного розвитку педагогічних працівників” його фахівці виконують такі завдання:

1) узагальнення та поширення інформації з питань професійного розвитку педагогічних працівників, що допомагає педагогам інтегрувати теоретичні знання з практичними навичками та є важливим для ефективного навчання і розвитку критичного мислення;

2) координування діяльності професійних спільнот педагогічних працівників, що забезпечує мож-

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПОТРЕБ ПЕДАГОГА ЧЕРЕЗ ОНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИЧНИХ СТРУКТУР

ливість гнучко реагувати на зміни в навчальних планах, освітніх реформах та нових вимогах, сприяє дотриманню педагогічних та етичних норм, що є основою професійної діяльності вчителя;

3) формування та оприлюднення на вебсайті бази різних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників, інших джерел інформації (вебресурси), які необхідні для професійного розвитку педагогічних працівників, забезпечення обміном досвідом та впровадження інновацій у навчальний процес;

4) надання психологічної підтримки педагогічним працівникам, формування свідомого ставлення до педагогічної діяльності та відповідальності перед здобувачами освіти і суспільством;

5) організація та проведення консультування педагогічних працівників, зокрема з питань планування і визначення траєкторії їх професійного розвитку, проведення супервізії, розроблення документів закладу освіти, особливостей організації освітнього процесу за різними формами здобуття освіти, у тому числі з використанням технологій дистанційного навчання, впровадження компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, інклюзивного підходів до навчання здобувачів освіти і нових освітніх технологій. Тренінги, семінари та курси підвищення кваліфікації, забезпечують педагогів необхідними знаннями і навичками для ефективного виконання своїх обов'язків, допомагають педагогам залишатися обізнаними із новітніми педагогічними технологіями та методиками навчання [8].

Доволі часто у тих центрах, які укомплектовані працівниками районних (міських) методичних кабінетів (центрів) і розміщені в приміщенні відділів (управлінь) освіти, фахівці й надалі виконують функції методистів – відповідають за проведення олімпіад, конкурсів, займаються атестацією педпрацівників тощо. Проте все перераховане не повинно входити до функціональних обов'язків працівників ЦПРПП.

Якщо ж керівником центру є людина без досвіду роботи в районних (міських) кабінетах (центрах), то така установа починає працювати згідно з Положенням про ЦПРПП і виконувати лише ті функції, що покладаються на фахівців центру.

В освіті не передбачене здійснення децентралізації. Не можна змінити одну ланку в освітній системі, надавши їй автономії, практично не змінюючи саму систему. На нашу думку, процес змін, реформ має бути комплексним. Головний виклик – виконувати ті функції, які передбачені Положенням про Центри професійного розвитку педагогічних працівників. Основне завдання – бути корисними керівникам і педпрацівникам територіальної громади, яку обслуговує центр. Для цього необхідно передуд-

сім організувати глибоке вивчення запитів і потреб педпрацівників.

Одним із важливих викликів є також створення медіапростору й організація медіаактивності працівників центру. Адже велике значення має створення позитивного іміджу діяльності закладу, відображення її на сайті Центру. Також важливо на сайті відобразити різні пропозиції для педагогічних працівників, зокрема:

- бази актуальних програм підвищення кваліфікації різними суб'єктами;
- інформацію про можливість стажування (вітчизняного й зарубіжного);
- інформацію про супервізорів, консультантів, наставників;
- інформацію про тренінги, семінари, майстер-класи, нетворкінги;
- інформацію про проєктні та грантові пропозиції;
- анонси педагогічних конференцій та конкурсів;
- корисні матеріали з досвіду педпрацівників;
- інформацію про діяльність віртуальних професійних спільнот;
- бази електронних часописів, бібліотек;
- форуми, чати для організації зворотного зв'язку.

Положення про ЦПРПП [8] визначає завдання центрів, але не прописує моделей їх реалізації, тому вони сьогодні активно напрацьовують свій досвід. Прикладом такого є робота центру Комунальна установа “Коростенський центр професійного розвитку педагогічних працівників Коростенської міської ради”, який працює над реалізацією місії – створення дієвого, мотивуючого простору для професійного розвитку педагогічних працівників Коростенської міської територіальної громади. З цією метою працівниками здійснюється:

- консультування;
- координація діяльності професійних спільнот;
- психологічна підтримка педагогів.

Професійному розвитку педагогічних працівників закладів освіти сприяє методична робота, яка організовується в різних формах: очній, дистанційній, змішаній тощо. Зустрічі педагогів відбуваються у форматах семінарів, тренінгів, “круглих столів”, ділових ігор, лекцій, практичних занять, вебінарів, майстер-класів. Робота професійних спільнот координується на засадах співпраці, партнерства, взаємодії, взаємодопомоги.

З метою професійного розвитку педагогів здійснюється систематичне інформування закладів освіти щодо суб'єктів підвищення кваліфікації. (Комунальний заклад “Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти” Житомирської обласної ради, освітні платформи: “Всеосвіта”, “Освіторія”, “На урок”, PROMETHEUS, EdEra та ін.).

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПОТРЕБ ПЕДАГОГА ЧЕРЕЗ ОНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИЧНИХ СТРУКТУР

Загалом працівниками КУ “Коростенський центр професійного розвитку педагогічних працівників Коростенської міської ради” ведеться робота з професійного розвитку педагогів закладів освіти. Вдосконаленню професійних компетентностей та майстерності педагогічних працівників сприяють такі заходи: конкурси професійної майстерності, методичні сесії для педагогів, що атестуються, тренінги для фахівців психологічної служби закладів освіти, семінари-практикуми для директорів закладів та установ освіти, професійні майстерки, консультації для педагогів закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти тощо.

ЦПРПП співпрацюють із закладами вищої освіти, науково-дослідними установами, освітніми організаціями та міжнародними партнерами. Це дає змогу:

- обмінюватися досвідом та кращими практиками;
- розробляти спільні освітні програми та проекти;
- підвищувати якість освітнього процесу через інтеграцію міжнародного досвіду.

Колектив Центру професійного розвитку педагогічних працівників вбачає свою місію у створенні дієвого, мотивуючого простору для професійного розвитку педагогічних працівників Коростенської міської територіальної громади, прагнуть стати дружньою до педагога, відкритою, зорієнтованою на взаємодію і партнерство установою, що сприяє їхньому професійному розвитку, забезпечує консультативний супровід та психологічну підтримку.

Викликами сучасних Центрів професійного розвитку педагогічних працівників є:

- необхідність постійного оновлення навчальних програм і матеріалів відповідно до нових вимог та стандартів;
- забезпечення рівного доступу до освітніх ресурсів для педагогів з різних регіонів;
- підвищення рівня професійної та цифрової компетентності педагогів.

Одним з важливих напрямів діяльності ЦПРПП є підготовка педагогів до роботи в умовах інклюзивної освіти, що передбачає: розробку спеціальних програм і методик для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; підвищення кваліфікації педагогів у питаннях психологічної підтримки й адаптації навчальних програм.

Перспективи розвитку ЦПРПП включають: розширення спектру освітніх послуг і програм, впровадження новітніх технологій та інноваційних методик у процес підвищення кваліфікації педагогів, посилення співпраці з міжнародними освітніми організаціями та партнерами.

Отже, Центри професійного розвитку педагогічних працівників є невід’ємною частиною системи підвищення кваліфікації педагогів, забезпе-

чуючи їхню готовність до виконання сучасних освітніх завдань та сприяючи постійному професійному розвитку фахівця.

Висновки. Сучасна система освіти потребує висококваліфікованих педагогів, здатних адаптуватися до швидкозмінного освітнього середовища, впроваджувати новітні методики та технології навчання. У цьому контексті методичні структури Центрів професійного розвитку педагогічних працівників відіграють ключову роль у забезпеченні безперервного професійного зростання педагогів. Вони є інноваційними установами, що відповідають на сучасні виклики в освіті, надаючи педагогам необхідні ресурси та підтримку для підвищення кваліфікації.

Роль Центрів професійного розвитку педагогічних працівників полягає у забезпеченні широкого спектру освітніх програм і курсів, що відповідають сучасним вимогам і потребам педагогів, які спрямовані на: ознайомлення педагогів з новими педагогічними технологіями та методиками, розвиток управлінських навичок і лідерських якостей, підвищення рівня інформаційно-комунікаційної компетентності, формування навичок роботи в умовах інклюзивної освіти.

Загалом, методичні структури Центрів професійного розвитку педагогічних працівників забезпечують готовність до виконання сучасних освітніх завдань та сприяють постійному професійному розвитку фахівця, надають педагогам можливість розвиватися професійно, впроваджувати новітні методики й технології, що сприяє підвищенню якості освіти і формуванню конкурентоспроможних фахівців.

Отже, Центри професійного розвитку педагогічних працівників відіграють важливу роль у формуванні висококваліфікованих педагогів, здатних відповідати на виклики сучасної освіти та забезпечувати її високу якість.

Перспективи подальших розробок вбачаємо у розробці системи постійного моніторингу та оцінювання ефективності методичної роботи з метою її вдосконалення і підвищення якості освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєва І. Європейські рамки кваліфікацій – опорна конструкція інтеграції національних систем освіти. *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2017. Т. 10, № 2 (24). С. 201–206.
2. Верховна Рада України. 2014. Закон України “Про вищу освіту”. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print>
3. Верховна Рада України. 2017. Закон України “Про освіту”. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Завалевський Ю. Формування конкурентоспроможного фахівця – одне з головних завдань сучасного вищого

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПОТРЕБ ПЕДАГОГА ЧЕРЕЗ ОНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИЧНИХ СТРУКТУР

навчального закладу. *Вища школа*. 2015. № 11–12. С. 110–115.

5. Концептуальні засади психолого-педагогічної підготовки конкурентоздатного фахівця в умовах післядипломної педагогічної освіти: на вибірці науково-педагогічних працівників / Л.М. Сергєєва, О.І. Бондарчук, М.І. Скрипник, А.О. Молчанова, О.А. Філь; наук. ред. Г.О. Козлакова. Київ: ДВНЗ “Ун-т менедж. освіти”, 2015. 40 с. URL: <http://surl.li/byvsm>.

6. Мастеркова Т.В. Розвиток професійної компетентності педагога в міжатастаційний період на засадах адаптивного управління. *Електронне наукове фахове видання “Адаптивне управління: теорія і практика”*. Серія “Педагогіка”. Вип. 5 (9). 2018. URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/21/14>

7. Мірошник С.І. Професійний розвиток педагога: сучасні підходи. *Електронне наукове фахове видання “Народна освіта”*. 2020. № 1021. С. 1–9. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4133

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672. *Положення про Центр професійного розвитку педагогічних працівників*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text>

9. Сергєєва Л.М., Стойчик Т.І. Конкурентоздатність як умова професійного становлення фахівців: монографія. Дніпро: Журфонд. 2020. 181 с. URL: <http://surl.li/byvsq>

10. Сергієнко Н.Ф. Професійна компетентність сучасного вчителя. Університет менеджменту освіти. 2024. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_5/24.pdf

11. Сидоренко В.В. Положення “Про педагогічний коучинг у системі післядипломної освіти”. Донецьк: Витоки. 2014. 63 с.

12. Сігаєва Л.С. Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика: монографія / авт. кол.: Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Волярська О.С., Дорошенко Н.І., Зінченко С.В., Сігаєва Л.С.; за ред. Аніщенко О.В. Київ: ІПООД НАПН України. 2016. 354 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/154284027.pdf>

13. Cywińska M. Efektywność nauczyciela w dobie współczesnej. W: M. Cywińska (red.), *być nauczycielem. Kompetencje współczesnego nauczyciela*. Poznań: Wydaw. Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji im. Mieszkał. 2013. 95 s.

REFERENCES

1. Aliksieieva, I. (2017). Yevropeiski ramky kvalifikatsii – oporna konstruktsiia intehratsii natsionalnykh system osvity [The European framework of qualifications is the main structure of the integration of national education systems]. *Current issues of pharmaceutical and medical science and practice*. Vol. 10, No. 2 (24). pp. 201–206. [in Ukrainian].

2. Verkhovna Rada Ukrainy. 2014. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” [Law of Ukraine “On Higher Education”]. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print> [in Ukrainian].

3. Verkhovna Rada Ukrainy. 2017. Zakon Ukrainy “Pro osvitu” [Verkhovna Rada of Ukraine. 2017. Law of Ukraine “On Education”]. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

4. Zavalevskiy, Yu. (2015). Formuvannya konkurento-spromozhnogo fakhivtsia – odne z holovnykh zavdan su-

chasnoho vyshchoho navchalnoho zakladu [Formation of a competitive specialist is one of the main tasks of a modern higher education institution]. *High school*. No. 11–12. pp. 110–115. [in Ukrainian].

5. Kontseptualni zasady psykholoho-pedahohichnoi pidhotovky konkurentozdatnoho fakhivtsia v umovakh pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity: na vybirtsi naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv [Conceptual principles of psychological and pedagogical training of a competitive specialist in the conditions of postgraduate pedagogical education: on a sample of scientific and pedagogical workers]. 2015. L.M. Serheieva, O.I. Bondarchuk, M.I. Skrypnyk, A.O. Molchanova, O.A. Fil; (Ed.). H.O. Kozlakova. Kyiv, 40 p. Available at: <http://surl.li/byvsm>. [in Ukrainian].

6. Masterkova, T.V. (2018). Rozvytok profesiinoi kompetentnosti pedahoha v mizhatestatsiyniy period na zasadakh adaptivnoho upravlinnia [Development of the teacher’s professional competence in the inter-attestation period on the basis of adaptive management]. *Adaptive Management: Theory And Practice. Pedagogy*. Vol. 5 (9). Available at: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/21/14> [in Ukrainian].

7. Miroshnyk, S.I. (2020). Profesiyniy rozvytok pedahoha: suchasni pidkhody [Professional development of a teacher: modern approaches]. *Electronic scientific publication “National Education”*. No. 1021. pp. 1–9. Available at: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4133 [in Ukrainian].

8. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 lypnia 2020 p. № 672 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 29, 2020 No. 672]. Regulations on the Center for Professional Development of Pedagogical Workers. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

9. Serheieva, L.M. & Stoichy, T.I. (2020). Konkurentozdatnist yak umova profesiinoho stanovlennia fakhivtsiv: monohrafiia [Competitiveness as a condition of professional formation of specialists: monograph]. Dnipro, 181 p. Available at: <http://surl.li/byvsq> [in Ukrainian].

10. Serhiienko, N.F. (2024). Profesiina kompetentnist suchasnoho vchytelia [Professional competence of a modern teacher]. University of Education Management. Available at: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_5/24.pdf [in Ukrainian].

11. Sydorenko, V.V. (2014). Polozhennia “Pro pedahohichniy kouchynh u systemi pislidyplomnoi osvity” [Regulation “On pedagogical coaching in the system of postgraduate education”]. Donetsk, 63 p. [in Ukrainian].

12. Sihaieva, L.Ye. (2016). Osobystisnyi i profesiyniy rozvytok doroslykh: teoriia i praktyka: monohrafiia [Personal and professional development of adults: theory and practice: monograph]. Anishchenko O.V., Banit O.V., Vasilenko O.V., Voliarska O.S., Doroshenko N.I., Zinchenko S.V., Sihaieva L.Ye.; (Ed.). Anishchenko O.V. Kyiv, 354 p. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/154284027.pdf> [in Ukrainian].

13. Cywińska, M. (2013). Efektywność nauczyciela w dobie współczesnej [Effectiveness of the teacher in the modern era]. *Kompetencje współczesnego nauczyciela*. Poznań: Wydaw. Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji im. Mieszkał. 95 s. [in Polish].

Стаття надійшла до редакції 18.06.2024